

Pre-approvals for Greek beneficiaries

**Προ-δημοπρασιακός και
Προ-συμβασιακός έλεγχος**

A. Προ-δημοπρασιακός έλεγχος (1/2)

1. Υποχρεωτικός έλεγχος για:

- αναθέσεις συμβάσεων προμηθειών, μελετών και υπηρεσιών με εκτιμώμενη αξία ανώτερη των 80.000€ (χωρίς ΦΠΑ), και
- συμβάσεων έργων υποδομής με εκτιμώμενη αξία ανώτερη των 250.000€

2. Δειγματοληπτικός έλεγχος για:

- αναθέσεις συμβάσεων προμηθειών, μελετών και υπηρεσιών με εκτιμώμενη αξία από 30.000€ έως 80.000€ (χωρίς ΦΠΑ), και
- συμβάσεων έργων υποδομής από 150.000€ έως 250.000€.

Το δείγμα εξάγεται στις αρχές κάθε έτους από τη Μονάδα Β με βάση συγκεκριμένη δειγματοληπτική μέθοδο.

3. Αναθέσεις κάτω των 30.000€ δεν ελέγχονται προληπτικά από τη Μονάδα Β.

Επίσης, δεν ελέγχονται αναθέσεις για επιλογή προσωπικού, δαπάνες των κατηγοριών «Μετακίνηση και Διαμονή», «Γενικά Λειτουργικά Έξοδα» και συμβάσεις Τεχνικής Βοήθειας.

A. Προ-δημοπρασιακός έλεγχος (2/2)

4. Ο έλεγχος λαμβάνει χώρα υποχρεωτικά πριν από την έγκριση από τα αρμόδια όργανα του δικαιούχου.
5. Ο Έλληνας Δικαιούχος, ο οποίος έχει ενημερωθεί από τον χειριστή του έργου για το είδος του ελέγχου νομιμότητας στο οποίο εμπίπτει η κάθε ανάθεση, ανεβάζει τα αρχεία του διαγωνισμού στο ΟΠΣ για προληπτικό έλεγχο.
6. Ο χειριστής του Προγράμματος εξετάζει τη διακήρυξη και τη συμπληρωμένη λίστα ελέγχου στο ΟΠΣ μέσα στο χρονικό διάστημα που προβλέπεται στο ΣΔΕ.
7. Αν ο έλεγχος είναι θετικός, ο χειριστής της Μονάδας Β συμπληρώνει τα κατάλληλα πεδία στο ΟΠΣ και εκδίδει την προέγκριση. Εάν διαπιστώσει ότι λείπουν έγγραφα ή δικαιολογητικά, ενημερώνει αντίστοιχα το ΟΠΣ ώστε ο Δικαιούχος να κάνει τις απαραίτητες διορθώσεις. Μετά επιβεβαιώνει τις διορθώσεις και εκδίδεται η προέγκριση μέσω του ΟΠΣ.

Β. Προ-συμβασιακός έλεγχος

1. Αναθέσεις που ελέγχθηκαν προ-δημοπρασιακά ελέγχονται και προ-συμβασιακά.
2. Πριν από την έκδοση της απόφασης κατακύρωσης της ανάθεσης στον προσωρινό ανάδοχο, ο Δικαιούχος πρέπει να υποβάλει τα έγγραφα του διαγωνισμού - μέσω ΟΠΣ - στη Μονάδα Β για προ-συμβασιακό έλεγχο.
3. Ο χειριστής του Προγράμματος εξετάζει τα έγγραφα, τα δικαιολογητικά και τις διαδικασίες του διαγωνισμού καθώς και τη συμπληρωμένη λίστα ελέγχου.
4. Αν ο έλεγχος είναι θετικός, ο χειριστής της Μονάδας Β συμπληρώνει τα κατάλληλα πεδία στο ΟΠΣ και εκδίδει την προέγκριση. Αν διαπιστώσει ότι λείπουν έγγραφα ή δικαιολογητικά, ενημερώνει αντίστοιχα το ΟΠΣ ώστε ο Δικαιούχος να κάνει τις απαραίτητες συμπληρώσεις.
5. Ο Δικαιούχος ενημερώνεται από το ΟΠΣ και προχωρά στην έκδοση της απόφασης κατακύρωσης της ανάθεσης.

Γ. Έλεγχος τροποποιήσεων συμβάσεων

1. Οι αναθέσεις, οι οποίες ελέγχθηκαν προ-δημοπρασιακά και προ-συμβασιακά προελέγχονται και όταν τροποποιούνται.
2. Ο προληπτικός έλεγχος των τροποποιήσεων των συμβάσεων διενεργείται πριν από την έκδοση των αποφάσεων των αρμοδίων οργάνων των Αναθετουσών Αρχών / Δικαιούχων για τη σύναψη των τροποποιήσεων των συμβάσεων αυτών, σύμφωνα με τις αντίστοιχες Λίστες Ελέγχου, μέσω ΟΠΣ.

Δ. Έννοια της Αναθέτουσας Αρχής

1. Η έννοια της αναθέτουσας αρχής καθορίζεται βάσει λειτουργικών κριτηρίων και δεν περιλαμβάνει μόνο το Κράτος και τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης, αλλά και κάθε Οργανισμό για τον οποίο συντρέχουν σωρευτικά τα ακόλουθα τρία κριτήρια:

- α) δημιουργήθηκε ειδικά για να καλύπτει ανάγκες γενικού συμφέροντος που δεν έχουν βιομηχανικό ή εμπορικό χαρακτήρα,
- β) έχει νομική προσωπικότητα, και
- γ) τελεί σε στενή σχέση εξάρτησης προς το Κράτος, τις Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης ή άλλους οργανισμούς δημοσίου δικαίου (αρκεί η χρηματοδότηση του φορέα, κατά το μεγαλύτερο μέρος, από τις κρατικές αρχές, τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλους οργανισμούς δημοσίου δικαίου)

2. Την τελική ευθύνη για την υπαγωγή ή όχι στην έννοια του Οργανισμού Δημοσίου Δικαίου (και εν τέλει στη έννοια της αναθέτουσας αρχής) έχει ο ίδιος ο φορέας, ο οποίος όμως ελέγχεται από τα αρμόδια διοικητικά και δικαστικά κρατικά όργανα ως προς την εν λόγω υπαγωγή.

Ε. Καταχώριση διαγωνισμών

1. Η υποχρέωση καταχώρισης των διαγωνιστικών διαδικασιών γίνεται στην οθόνη 4.1 του ΟΠΣ «Έλεγχος Νομιμότητας» για τις διαδικασίες εκείνες που βρίσκονται στο στάδιο της δημοπράτησης.

2. Αφορά το σύνολο των διαγωνιστικών διαδικασιών άνω των 30.000,00€ για Υπηρεσίες και Προμήθειες (μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ) και 60.000,00€ για έργα Υποδομών (μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ).

3. Για π/υ δημοπρατήσεων κάτω των ορίων (80.000€ και 250.000€), η έκδοση δείγματος διενέργειες προληπτικών ελέγχων θα πραγματοποιηθεί με την έγκριση του συνόλου των πλάνων διαγωνιστικών διαδικασιών στο ΟΠΣ από την ΔΑ/ΚΓ για τα συμβασιοποιημένα έργα της 1ης πρόσκλησης.

4. Στις περιπτώσεις που οι Δικαιούχοι έχουν ήδη προχωρήσει σε σχετικές διαδικασίες δημοπράτησης, πριν την εν λόγω ενημέρωσή τους για τον δειγματοληπτικό προληπτικό έλεγχο, οι διαδικασίες αυτές θα ελεγχθούν κατασταλτικά στο πλαίσιο των διοικητικών επαληθεύσεων από την ΕΥ/Μονάδα Β.

ΣΤ. Γενικές Οδηγίες για τον Προληπτικό Έλεγχο

- α. Υπολογισμός Αξίας Σύμβασης
- β. Τεχνητή Κατάτμηση
- γ. Υποδιαίρεση συμβάσεων σε τμήματα
- δ. Τεχνικές Προδιαγραφές
- ε. Απευθείας Αναθέσεις
- στ. Συνηθέστερα προβλήματα - Σημεία προσοχής

α. Υπολογισμός Αξίας Σύμβασης

- Βάση υπολογισμού: Συνολικό πληρωτέο ποσό, χωρίς ΦΠΑ, συμπεριλαμβανομένων δικαιωμάτων προαιρέσεως/παρατάσεων.
- Χρονική ισχύς: Στιγμή της αποστολής της προκήρυξης διαγωνισμού .
- Επιλογή της χρησιμοποιούμενης μεθόδου: Απαγορεύεται η κατατμημένη ανάθεση για να αποφευχθεί η εφαρμογή του νόμου.

β. Τεχνητή Κατάτμηση

- Ορισμός: ο τεχνητός επιμερισμός μιας ενιαίας σύμβασης σε μικρότερες συμβάσεις, που ανατίθενται με χωριστές διαδικασίες, με τρόπο ώστε να αποφεύγεται η εφαρμογή των διατάξεων του ν. 4412/2016.
- Παραδείγματα: οι διατάξεις που αφορούν στη δημοσιότητα, στη διαφάνεια και στην εφαρμοστέα διαδικασία ανάθεσης, (π.χ. επιλογή της διαδικασίας απευθείας ανάθεσης αντί της διενέργειας ενός ενιαίου διαγωνισμού μέσω του ΕΣΗΔΗΣ).
- Απαγορεύεται ο «τεχνητός» επιμερισμός μίας σύμβασης σε μικρότερες ποσότητες ή μερικότερες κατηγορίες και στη συνέχεια η χωριστή διενέργεια περισσότερων αναθέσεων, με βάση το ύψος της μερικότερης αξίας αντί της συνολικής αξίας της σύμβασης, παραβιάζοντας με τον τρόπο αυτό την υποχρέωση διενέργειας διαγωνιστικών διαδικασιών.

- **Ενδείξεις για την ύπαρξη ενιαίου διαγωνισμού αποτελούν:**

- η ομοιότητα των προκηρύξεων όσον αφορά τα προς προμήθεια αγαθά/υπηρεσίες,
- η ταυτόχρονη έναρξη της διαδικασίας των επίμαχων συμβάσεων,
- η οικονομική και τεχνική λειτουργία του αποτελέσματος των εργασιών,
- οι εργασίες εξυπηρέτησης παρόμοιου σκοπού,
- οι εργασίες που διεξάγονται εντός καθορισμένου χρονικού πλαισίου,
- η ενότητα του γεωγραφικού πλαισίου εντός του οποίου κινήθηκαν οι διαδικασίες των συμβάσεων.

- **Κριτήρια ενιαίας σύμβασης είναι η:**

- αντιστοίχιση κατά CPV (Common Procurement Vocabulary),
- προμήθεια από τον ίδιο προμηθευτή παρόμοιων αγαθών,
- υπαγωγή ομοειδών προϊόντων στην ίδια αγορά,
- ύπαρξη λειτουργικών κριτηρίων (για δημόσιες συμβάσεις έργων), όπως η χωροθέτηση του έργου, η ταυτόχρονη έναρξη των περισσότερων συμβάσεων, η ομοιότητα των μελετών, κ.α.

γ. Υποδιαίρεση συμβάσεων σε τμήματα

- Οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει να ενθαρρύνονται να υποδιαιρούν, ιδίως τις μεγάλες συμβάσεις, σε τμήματα, προς τον σκοπό διεύρυνσης του ανταγωνισμού, μέσω της διευκόλυνσης συμμετοχής των ΜμΕ στις σχετικές διαδικασίες.
- Η υποδιαίρεση των συμβάσεων σε τμήματα και ο καθορισμός των σχετικών κριτηρίων για την υποδιαίρεση, επαφίεται στην αναθέτουσα αρχή.
- Σε περίπτωση μη υποδιαίρεσης σε τμήματα, αυτή θα πρέπει να αιτιολογείται ειδικώς στη διακήρυξη.
- Στην προκήρυξη αναφέρεται αν οι προσφορές υποβάλλονται για ένα, περισσότερα ή όλα τα τμήματα.

δ. Τεχνικές Προδιαγραφές

- Λαμβάνουν υπόψη κριτήρια προσβασιμότητας για άτομα με αναπηρίες ή το σχεδιασμό για όλους τους χρήστες, κατά τρόπο σαφή και ορισμένο, ώστε:
 - να είναι πλήρως κατανοητές από τους οικονομικούς φορείς,
 - να εξασφαλίζουν ισότιμη πρόσβαση στη διαδικασία σύναψης σύμβασης,
 - να εξασφαλίζεται η μεγαλύτερη δυνατή ευρύτητα συμμετοχής στο διαγωνισμό, και
 - να μην δημιουργούνται αδικαιολόγητα εμπόδια στον ανταγωνισμό.
- Οι τεχνικές προδιαγραφές, εκτός εάν δικαιολογείται από το συμβατικό αντικείμενο, δεν περιέχουν μνεία συγκεκριμένης κατασκευής / προέλευσης / ιδιαίτερης μεθόδου κατασκευής, εμπορικού σήματος, διπλώματος ευρεσιτεχνίας, τύπων ή συγκεκριμένης χώρας καταγωγής ή παραγωγής.
- Επιτρέπεται τέτοια μνεία, κατ' εξαίρεση, όταν δεν είναι δυνατόν να γίνει επαρκώς προσδιορισμένη & κατανοητή περιγραφή του συμβατικού αντικειμένου & συνοδεύεται από τον όρο «ή ισοδύναμο».

ε. Απευθείας Αναθέσεις

- Οι απευθείας αναθέσεις δημοσίων συμβάσεων ή οι αναθέσεις ύστερα από σύντομη διαδικασία διαπραγμάτευσης συνιστούν εξαιρετικές διαδικασίες, με τις οποίες οι αναθέτουσες αρχές συνάπτουν τη σύμβαση με οικονομικό φορέα της επιλογής τους χωρίς τήρηση εκ των προτέρων δημοσιότητας, κατά παρέκκλιση του θεμελιώδους κανόνα του δικαίου των δημοσίων συμβάσεων που είναι η διενέργεια διαγωνισμού.
- Το ανώτατο όριο της εκτιμώμενης δαπάνης μέχρι του οποίου μπορεί να συναφθεί σύμβαση με απευθείας ανάθεση ανέρχεται σε:
 - 30.000 € για τις συμβάσεις προμηθειών και γενικών υπηρεσιών,
 - 60.000 € για τις δημόσιες συμβάσεις έργων ή κοινωνικών και άλλων ειδικών υπηρεσιών.
- **Δημόσιες συμβάσεις ήσσονος αξίας:** συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία έως 2.500 €, χωρίς ΦΠΑ, για την ανάθεση των οποίων δεν απαιτείται σύμβαση.

στ. Συνηθέστερα προβλήματα - Σημεία προσοχής (1/2)

- **Μη επαρκής δημοσιότητα της προκήρυξης:** Μη δημοσίευση της προκήρυξης \ Μη συμμόρφωση με τις προθεσμίες παραλαβής των προσφορών ή των αιτήσεων συμμετοχής \ Μη δημοσίευση της παράτασης των προθεσμιών παραλαβής των προσφορών.
- **Επιλογή εσφαλμένης διαδικασίας ανάθεσης:** Μια προτεινόμενη αγορά συγκεκριμένης ποσότητας ή και ομοειδών προμηθειών και/ή υπηρεσιών, κατατέμενεται τεχνητά σε περισσότερες συμβάσεις.
- **Μη διαίρεση της σύμβασης σε τμήματα:** Έλλειψη αιτιολόγησης για τη μη διαίρεση της σύμβασης σε τμήματα.
- **Χρήση περιοριστικών όρων:** Χρήση κριτηρίων αποκλεισμού, επιλογής, ανάθεσης ή όρων εκτέλεσης των συμβάσεων ή τεχνικών προδιαγραφών, που περιορίζουν αδικαιολόγητα την πρόσβαση για τους οικονομικούς φορείς.
- **Σύγχυση κριτηρίων:** Βαθμολόγηση των κριτηρίων επιλογής ως κριτήρια ανάθεσης.

στ. Συνηθέστερα προβλήματα - Σημεία προσοχής (2/2)

- **Μη δημοσίευση των κριτηρίων επιλογής:** Μη δημοσίευση στην προκήρυξη της σύμβασης, των κριτηρίων επιλογής και/ή ανάθεσης και της στάθμισής τους ή των όρων για την εκτέλεση των συμβάσεων ή των τεχνικών προδιαγραφών.
- **Εσφαλμένη εφαρμογή των κριτηρίων ανάθεσης:** Εσφαλμένη εφαρμογή των κριτηρίων ανάθεσης και/ή λάθος βαθμολόγηση.
- **Σύμβαση:** Ουσιώδεις τροποποιήσεις στα στοιχεία της σύμβασης σε σχέση με αυτά που περιγράφονται στην προκήρυξη της σύμβασης.
- **Σύγκρουση συμφερόντων:** Η αναθέτουσα αρχή οφείλει να έχει καταρτίσει και να εφαρμόζει συγκεκριμένη διαδικασία για την αποφυγή κατάστασης σύγκρουσης συμφερόντων, ούτως ώστε να αποφεύγονται τυχόν στρεβλώσεις του ανταγωνισμού και να διασφαλίζεται η ίση μεταχείριση όλων των οικονομικών φορέων (π.χ. ανάθεση συμβάσεων υπηρεσιών σε προσωπικό του φορέα).
- **Διαχείριση έργου:** Ο υπεύθυνος του έργου δεν γνωρίζει επαρκώς το νομοθετικό πλαίσιο και τους όρους του Προγράμματος, με αποτέλεσμα να καθυστερούν οι διαδικασίες, να μην τηρούνται τα χρονοδιαγράμματα, μέχρι και να δημιουργούνται ακούσια μη επιλέξιμες δαπάνες.